

Ny vitenskapelig arena for norsk nevropsykologi

Marianne Berg Halvorsen
marianne.berg.halvorsen@psykologtidsskriftet.no

Rune Raudeberg
rune.raudeberg@psykologtidsskriftet.no

Marianne Berg Halvorsen og Rune Raudeberg er redaktører for Nevropsykologi-seksjonen, Tidsskrift for Norsk psykologforening.

Nevropsykologien spenner fra grunnleggende forskning til klinisk arbeid og krever høy metodisk kvalitet og tilgjengelig kunnskapsformidling.

Nevropsykologenes fagområde er svært bredt og spenner fra grunnforskning på kognitive prosesser til klinisk arbeid med komplekse tilstander og favner hele livsløpet. Derfor trenger de tilgang til fagstoff som holder høy metodisk kvalitet.

At vi nå etablerer Nevropsykologi som vitenskapelig publiseringskanal i Tidsskrift for Norsk psykologforening, er et viktig strategisk tiltak i denne sammenheng. Norsk Nevropsykologisk Forening har en ambisjon om å styrke fagets synlighet, fremme kunnskapsutvikling i feltet og bidra til at forskningsresultater får betydning for klinisk praksis. Tilgang til en kanal som publiserer med åpen tilgang, er indeksert og som overholder alle formelle krav til vitenskapelig kvalitetssikring, er et sentralt virkemiddel for at nevropsykologene skal kunne ta i bruk ny kunnskap.

Norsk nevropsykologi er nødvendig

Kognitive funksjoner formes av en rekke faktorer, som språklige, kulturelle og institusjonelle rammer, som kvalitet av utdanning og fødselsomsorg. Testprestasjoner påvirkes systematisk av utdanningsnivå og kulturell erfaring. Normtabeller fra andre land kan ikke uten videre generaliseres til norske forhold (Espenes et al., 2024; Lorentzen et al., 2023). Vi vet at manglende lokal tilpasning øker risiko for feiltolkning av testresultater. Mange av oss husker fortsatt at versjon tre av Wechslers intelligenstagstest for barn (WISC-III) ga for lave IQ-skårer for noen barn og førte til diagnostiske feilslutninger, til tross for tidlige advarsler fra nevropsykologisk fagmiljø om dette (Strand, 2005). Utvikling og validering av norske normdata er derfor et grunnleggende metodisk anliggende for vårt fagområde. Å samle data på tvers av institusjoner og bruke eksisterende data til å utvikle nye og bedre normer, vil kunne tilføre feltet svært verdifulle bidrag. Vi finner noen konkrete eksempler i arbeidene til Espenes et al. (2024), Lorentzen et al. (2023) og Waggestad et al. (2025), som har laget nye norske normer for D-KEFS Color-Word Interference Test, Trail Making Test A & B og FAS Phonemic Fluency Test. Med en nasjonal publiseringskanal kan vi samle og systematisere slik kunnskap, og på den måten styrke det empiriske grunnlaget for klinisk praksis. Dessuten gir den nye plattformen en arena for studier som undersøker hvordan etablerte metoder fungerer i norske kliniske utvalg, og hvilke justeringer som eventuelt er nødvendige, slik som Egeland (2014) har vist for WAIS-IV.

Barn har andre behov enn voksne

For barn og unge trenger vi mer kunnskap om hvordan vurderingsverktøy fungerer i skjæringsfeltet mellom psykiske vansker, belastende livserfaringer og nevroutviklingsforstyrrelser. Dette er også et tema i Helsedirektoratets satsing på barns hjernehelset, i tråd med Nasjonal hjernehelsetrategi (Helse- og omsorgsdepartementet, 2026; Hjerneverket, 2026). I klinisk praksis er det ofte utfordrende å skille reaksjoner på vold, omsorgssvikt eller tidlige belastninger fra tegn på utviklingsforstyrrelser. Belastende erfaringer kan endre symptomuttrykk og hjelpebehov hos personer med autisme eller intellektuell funksjonsnedsettelse (Hartley et al., 2024; Kildahl et al., 2020).

Med en nasjonal kanal som Nevropsykologi ønsker vi å samle klinikere og forskere som ønsker å publisere normeringsstudier, valideringsarbeid og kasuistikker som belyser vurdering og behandling i dette grenselandet. Vårt mål er at publiseringskanalen vil fungere som en arena for faglig refleksjon og kritisk diskusjon. Vi nevropsykologer må forholde oss aktivt til sentrale spørsmål knyttet til testmetodikk, diagnostiske kriterier, økologisk validitet og forståelsen av funksjon i hverdagen (Suchy et al., 2024). I tillegg har økt oppmerksomhet rundt nevromangfold aktualisert behovet for nyanserte perspektiver på variasjon i kognitiv fungering (McLennan et al., 2025). Å få løftet slike temaer krever kontinuerlig dialog mellom forskere, klinikere og brukere. En god publiseringsplattform kan bidra til å strukturere og synliggjøre denne dialogen.

Nevropsykologi i hele livsløpet

Feltets bredde gjør at vi trenger en vidtrekkende publiseringskanal. Nevropsykologi omfatter hele livsløpet og et bredt spekter av tilstander, inkludert utviklingsforstyrrelser, lærevansker, ervervede hjerneskader, nevrologisk sykdom og psykiske lidelser. I tillegg rommer feltet forskning på rehabilitering, habilitering, funksjonsvurdering og livskvalitet. Med denne plattformen, som oppfyller kravene stilt til vitenskapelig publisering, har vi fått et godt grunnlag for å formidle kompleksiteten i faget vårt og slik legge til rette for ulike metodiske tilnærminger og faglige perspektiver. Utviklingen av et slikt forum avhenger imidlertid av aktiv deltakelse fra fagmiljøet. Et tidsskrift formes ikke bare av redaksjonelle prioriteringer, men av kvaliteten og bredden i de bidragene som sendes inn. Empiriske studier, oversiktsartikler, metodiske arbeider og faglige diskusjoner er alle nødvendige for å utvikle et dynamisk og relevant fagfelt.

Slik vi ser det, representerer etableringen av Nevropsykologi som en seksjon i Tidsskrift for Norsk psykologforening en mulighet for å videreutvikle norsk nevropsykologi. Realiseringen av dette potensialet vil kreve en felles innsats for å fremme forskning som er metodisk solid, klinisk relevant og kontekstuell forankret. Vi håper den nye publiseringskanalen kan bli en sentral arena for faglig utvikling, kritisk refleksjon og kunnskapsdeling.

Referanser

- Egeland, J. (2014). Klinisk utprøving av wais-iv. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 51(11), 911-919. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2014as11ae-Klinisk-utproving-av-wais-iv
- Espenes, J., Lorentzen, I. M., Eliassen, I. V., Hessen, E., Waterloo, K., Timón-Reina, S., Fladby, T., Walhovd, K. B., Fjell, A. M. & Kirsebom, B. E. (2024). Regression-based normative data for the D-KEFS Color-Word Interference Test in Norwegian adults ages 20–85. *The Clinical Neuropsychologist*, 38(5), 1227–1255. <https://doi.org/10.1080/13854046.2023.2276967>

- Hartley, G., Sirois, F., Purrington, J. & Rabey, Y. (2024). Adverse Childhood Experiences and Autism: A Meta-Analysis. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(3). <https://doi.org/10.1177/15248380231213314>
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2026). Nasjonal hjernehelsetrategi 2026–2036. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-hjernehelsetrategi-20262036/id3163048/>
- Hjernerådet. (2026, 11. juni). Mer kunnskap om barns hjernehelset. <https://www.hjerneradet.no/mer-kunnskap-om-barns-hjernehelset/>
- Kildahl, A. N., Helvershou, S. B., Bakken, T. L. & Oddli, H. W. (2020). «If we do not look for it, we do not see it»: Clinicians' experiences and understanding of identifying post-traumatic stress disorder in adults with autism and intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 33(5), 1119–1132. <https://doi.org/10.1111/jar.12734>
- Lorentzen, I. M., Espenes, J., Hessen, E., Waterloo, K., Bråthen, G., Timón, S., Aarsland, D., Fladby, T. & Kirsebom, B. E. (2023). Regression-based norms for the FAS phonemic fluency test for ages 40–84 based on a Norwegian sample. *Applied Neuropsychology. Adult*, 30(2), 159–168. <https://doi.org/10.1080/23279095.2021.1918128>
- McLennan, H., Aberdeen, R., Saggars, B. & Gillett-Swan, J. (2025). Neurodiversity: A scoping review of empirical research. *Neurodiversity*, 3, 1–17. <https://doi.org/10.1177/27546330251337874>
- Strand, N. (2005). WISC-III skaper uro. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 42(6), 519–522. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2005as05ae-WISC-III-skaper-uro
- Suchy, Y., DesRuisseaux, L. A., Gereau Mora, M., Brothers, S. L. & Niermeyer, M. A. (2024). Conceptualization of the term «ecological validity» in neuropsychological research on executive function assessment: a systematic review and call to action. *Journal of the International Neuropsychological Society: JINS*, 30(5), 499–522. <https://doi.org/10.1017/S1355617723000735>
- Waggestad, T. H., Kirsebom, B. E., Strobel, C., GjØra, L., Selbæk, G., Bekkhus-Wetterberg, P., Aga, O. & Egeland, J. (2025). New regression-based norms for the Trail Making Test on Norwegian older adults: Understanding the effect of education. *The Clinical Neuropsychologist*, 39(7), 2033–2056. <https://doi.org/10.1080/13854046.2025.2469940>

